успіхові. Такі методи створення творчого самопочуття, коли педагогові необхідно переступити поріг шкільного класу, ґрунтуються на любові до своєї професії, професійних знаннях, педагогічних здібностях, володінні педагогічною технікою і постійній роботі над собою.

Список використаних джерел.

1. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL: http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/12/05/konczepcziya.pdf (дата звернення 13.03.2023 р.).

2. Станіславський К. С. Робота актора над собою. Щоденник учня / Пер. Т. Ольховського. Київ: Мистецтво, 1953. 672 с.

3. Зязюн И. А. Развитие чувственной сферы учителя – важный элемент становления его мастерства. *Проблемы освоения театральной педагогики в профессионально-педагогической подготовке будущего учителя*: матер. Всесоюзн. научн.-практ. конф. Полтава: Издательство «Полтава», 1991. С. 5–8.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ УРОКІВ ТЕХНОЛОГІЙ В ІНКЛЮЗИВНИХ КЛАСАХ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ

Омельчук О.В.
канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій, Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка, м. Кременець
Крисевич М.В.
магістрантка Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка, м. Кременець
Наконечна Т.В.
магістрантка Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка, м. Кременець

Вважаємо, що саме інтерактивні технології як найкраще вписуються в теорію і практику інклюзивної технологічної освітньої галузі, так як в їх основі лежать активні взаємодії, що дозволяють учневі бути не просто учасником занять, а суб'єктом навчального процесу, і що важливо - суб'єктом реальної комунікативної діяльності, сприяє внутрішнім бажанням

до оволодіння знаннями і творчому розвитку.

Як будь-яку цілісну дидактичну систему інтерактивне навчання характеризують спільні цілі навчання, його зміст, система методів, організаційні форми, засобів навчання і критерії результативності. Інтерес дітей до інтерактивного устаткування і роботі з ним не слабшає завдяки простоті використання навіть для дитини з серйозними порушеннями в розвитку, багатим ресурсам, можливості вирішити задачу і не боятися при цьому помилитися. Використання інтерактивного устаткування і спеціалізованого програмного забезпечення допомагає: при налагодженні контакту дитини з дорослим, дітей між собою в групі; при організації навчального процесу дитина працює самостійно, в той же час учитель може повністю контролювати цей процес, втручання і підказки будуть непомітними і ненав'язливими (що необхідно при роботі з певними групами дітей), оцінка, дана педагогом (або машиною), для дитини зрозуміла і об'єктивна; для організації спільної роботи дітей: можна створити безліч проблемних навчальних ситуацій («casestudy» «кейсметод») з урахуванням індивідуальних особливостей кожної дитини або групи дітей), спробувати різні варіанти рішення, зберігати напрацювання кожної дитини в доступному йому місці.

Таким чином, метод «casestudy» - сприяє розвитку у школярів самостійного мислення, вміння вислуховувати і враховувати альтернативну точку зору, аргументувати свою. За допомогою цього методу діти з індивідуальними потребами мають можливість проявити і удосконалити аналітичні та оціночні навички, навчитися працювати в команді, знаходити найбільш раціональне рішення поставленої проблеми. Інтерактивні технології дозволяють навчати кожної дитини за програмою, яка відповідає саме його здібностям і при цьому досить складна для нього. У свою чергу вчитель на уроках трудового навчання повинен допомогти інклюзивній дитині адаптуватися в колективі однолітків, прагнути подружити її з дітьми, обрати для її розміщення на уроці таке місце в класі, щоб у разі ускладнень учневі було легко надати індивідуальну допомогу. Така дитина повинна посильно брати участь в роботі класу, не затримуючи темп ведення заняття. При навчанні розумово відсталих дітей в умовах загальноосвітнього класу вчитель повинен враховувати особливості їх пізнавальної діяльності. Новий навчальний матеріал, необхідний для вивчення, ділять на маленькі порції і представляють для засвоєння в наочно-практичних умовах.

Учитель повинен визначити пріоритетні підходи до навчання школярів, аби створити оптимальні умови для успішного задоволення

індивідуальних освітніх потреб усіх учнів, розвивати їх творчі здібності і розумовий потенціал.

Загальноприйнятими є:

– пасивний підхід (стандартний);

– активний;

– інтерактивний підхід – це спеціальна форма організації навчальної та комунікативної діяльності, в якій учні виявляються залученими у процес трудового навчання, мають можливість розуміти і рефлексувати з приводу того, що вони знають і думають. Відбувається спілкування всіх членів класу.

Саме уроки технологій в інклюзивному класі вимагають інтерактивної форми взаємодії вчителя та учнів, оскільки спілкування в парах, групах, між групами в учнів формуються вміння, знання, навички, активна життєва позиція, творчі здібності; розвивається мова, почуття відповідальності за спільну справу, аналізуються, систематизуються, конкретизуються і коригуються уявлення, поняття [4, с. 36].

Інтерактивні форми навчання орієнтуються на сучасні технології навчання. Основою діяльності вчителя в умовах інтерактивного навчання є особистісно орієнтований підхід.

Структура інтерактивного уроку технологій:

1. Мотивація навчальної діяльності учнів.

2. Оголошення, представлення теми, мети та очікуваних навчальних результатів.

3. Надання необхідної інформації.

4. Інтерактивна вправа – центральна частина заняття. Вивчення основного матеріалу – головний цільовий етап уроку.

5. Підведення підсумків. Закріплення.

6. Оцінювання результатів уроку.

Досвід показує, що навчати та виховувати дітей з особливими потребами не потрібно якось по іншому, треба відноситись до всіх учнів однаково, не помічати та не акцентувати увагу на проблемах і вадах. Саме на уроках трудового навчання діти розуміють, що чогось можна досягти, якщо сильно захотіти лише впевнено йти до своєї мети, так як на кожному уроку під час виконання практичних робіт школяр наприкінці завжди отримує результат від своєї праці – готовий, зроблений власними руками виріб.

Успіх навчання дітей з особливими потребами значною мірою залежить не тільки від правильного визначення його мети, а й від засобів

досягнення цієї мети, тобто від технологій навчання, котрі використовуються вчителями технологічної освітньої галузі.

Добір технологій залежить не тільки від мети й змісту навчання, а й від численних інших причин, зокрема від специфічних особливостей профілю, рівня попередньої трудової підготовки і віку учнів, умов навчально-виробничого процесу. Крім того, добір технологій визначається класифікацією і досвідом вчителя. Лише в тому випадку, коли він уміло володіє системою сучасних технологій навчання, оптимальними прийомами їх застосування можна досягти успіху в формуванні умінь і навичок.

На позитивні моменти використання інтерактивних методів, до яких автор відносить різні ігрові вправи, на заняттях з трудового навчання вказує Воловиченко А.І. Він стверджує, що гра — найстародавніший спосіб перевірки відношення кожного до навколишніх умов і обставин. Крім того, вона — великий стимул ініціативи, змагальності. Сьогодні ділові ігри — явище повсякденне серед управлінців, вчених, господарників, економістів. Вони приносять велику користь. Тому ігровий метод навчання одержує все більше визнання в педагогіці. Теорія і практика, результати наукових досліджень переконливо довели високу ефективність ділових ігор в учбовому процесі [1].

Отже, застосування інтерактивних методів навчання сприяє більш ефективному засвоєнню знань дітей з особливими потребами та дозволяють зробити невимушеним процес спілкування учасників взаємодії.

Тому Воловиченко А.І. відносить до інтерактивних методів, які можна використовувати в процесі трудової підготовки, сюжетні ділові та ролеві ігри. На думку автора вони є базовими в розробці питання методичного характеру, що вона і обґрунтовує такими чинниками:

1. Врахування психологічних особливостей дітей 6-7 класів;

2. У трудовому навчанні учнів 6-7 класів передбачено врахування досвіду, отриманого дітьми під час навчання фізики, математики [1].

Цінною для нашого дослідження є методика застосування інтерактивних методів, в основі яких лежить ігрова діяльність, на заняттях з трудового навчання розроблена Мартинцем А.М., «Заслуга даних методів – пише автор – полягає у тому, що вони сприяють підвищенню інтересу учнів до навчання і професійної діяльності, їх психологічної підготовки до праці, вибору професії, об'єднанню колективу, накопиченню досвіду в рішенні виробничих питань. Моделювання у діловій навчальній грі типових ситуацій, що виникають у реальній практиці професійної діяльності сучасного працівника, забезпечує підготовку школярів в умовах,

максимально наближених до виробничих. Поєднання елементів професійної і учбової діяльності з елементами гри знімає психологічну напруженість і скутість в думках і діях підлітків при рішенні поставлених перед ними задач. Це, у свою чергу, знижує стомлюваність, збільшує працездатність учнів в пізнавальному процесі» [2, с. 29-30].

Півень Л.М. зазначає що при викладанні предмету «Трудове навчання» для учнів загальноосвітніх шкіл вчителями використовуються різні форми і методи із арсеналу інтерактивного навчання. Зокрема, отримали розповсюдження нетрадиційні види занять з використанням комплексу ігрових та імітаційних занять, що активізують пізнавальну діяльність учнів. Підвищенню учнівської зацікавленості технічними дисциплінами сприяє принцип змагальності. Боротьба різних думок, прагнення перемогти опонентів реалізується заняттях, що проводяться у формі «малих груп». Учнівська група розділяється на підгрупи по 5-6 учнів або на дві підгрупи. При їх формуванні враховується бажання учнів, але при цьому вони повинні співвідноситись за рівнем знань [3].

Приходьком А.В. досліджено основні напрямки та умови прогностичного моделювання практичної діяльності школярів за допомогою інтерактивних технологій навчання, спрямованих на підвищення ефективності їх трудової підготовки. Автор розробив структурно-функціональної модель практичної діяльності підлітків, у відповідності до якої, її основними компонентами є мета та завдання діяльності, зміст, форми та методи реалізації змісту, аналіз результатів та засоби НІТ. Завдання мають навчально-виховний характер і окреслюють основні шляхи досягнення поставленої мети щодо формування загальнотрудових знань та умінь підлітків [5, с. 19].

Значення інтерактивних методик полягає в активізації пізнавальної й трудової діяльності учнів, підвищення інтересу до занять трудового навчання. Завдяки ним у школярів створюється установка на творчу діяльність, на постійний пошук, що так важливо під час впровадження проєктно-технологічної системи трудового навчання. При цьому створюються умови для формування особистісно значущих якостей, що виражаються у вмінні керувати своїм емоційним станом, формуються оперативні практичні вміння, попереджується втома, створюється комфортне середовище для навчання й виховання особистості школяра.

Підводячи підсумок всьому вище сказаному, на основі результатів дослідження, ми можемо зробити висновок про те, що розвиток системи

технологічної підготовки для дітей з особливими потребами повинен включати в собі:

– використання сучасних інтерактивних технологій;

– створення умов для реалізації потенціалу творчої діяльності кожного учня з метою його самореалізації та самовизначення, з врахуванням інтересів, здібностей учнів на основі інтерактивних технологій.

Думається, що пошук нових підходів до організації процесу трудової підготовки дітей з особливими потребами, застосування сучасних інтерактивних технологій та методик структурування змісту в практиці роботи інклюзивних шкіл сприятиме власним тенденціям розвитку освітньої галузі «Технологія», а також піднесенню її престижу в школі та системі освіти. А головне, спрямовуватиме технологічну освіту на такі шляхи розвитку, де вона буде затребувана для дітей з особливими потребами і сприйнятлива батьками.

Таким чином, найбільш прийнятними технологіями в інклюзивному навчанні є інтерактивні технології. Інтерактивний («inter» взаємний, «act» діяти) означає взаємодіяти, перебувати у режимі розмови. Отже, інтерактивне навчання - це навчання, побудоване на взаємодії того, хто навчається з навчальним оточенням, яке служить областю досвіду. Освітнє оточення (або освітнє середовище) виступає як реальність, в якій учасники знаходять для себе область цього досвіду.

Список використаних джерел

1. Воловиченко А. Особистісно зорієнтоване навчання. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2004. № 21–24. С. 10–18.

2. Мартинець А. М. Нові педагогічні технології: інтерактивне навчання. Відкритий урок. 2003. №7–8. С.28–31.

3. Півень Л. М. Активізація пізнавальної діяльності школярів шляхом використання інтерактивних методів навчання. Миколаїв, Основа. 2003. 36 с.

4. Притула В. «Особливості викладання трудового навчання в інклюзивних класах». Актуальні питання та перспективи проведення наукових досліджень: матеріали міжнародної студентської наукової конференції (Т. 4), 6 листопада, 2020 рік. Вінниця, Україна: Молодіжна наукова ліга. С. 35–37.

5. Приходько А. В. Діалогічне спілкування учнів і вчителя під час розв’язування творчих задач. Інтерактивне навчання: Досвід впровадження За ред. В.Д. Шарко. Херсон : Олді-Плюс, 2000. 210 с.